

Viite

Asia

Ulko- ja terveysministereiden yhteiskokous 9.2.2022

EU-puheenjohtajamaan Ranskan järjestämässä yhteisessä ulko- ja terveysministereiden kokouksessa Lyonissa 9.2.2022 käydään keskustelu Euroopan unionin toimien edistämisestä globaalissa terveydessä matala- ja keskituloisten maiden tukemiseksi sekä Euroopan unionin johtavan roolin vahvistamisesta monenvälisessä terveysarkkitehtuurissa ja Euroopan alueiden houkuttelevuuden vahvistamisesta globaalien terveyden kannalta.

Suomea kokouksessa edustavat valtiosihteeri Eila Mäkipää sekä suurlähettiläs Teemu Tanner.

Ulko- ja terveysministereiden yhteiskokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Asialista:

Keskiviikkona 9.2.2022

Ulko- ja terveysministereiden yhteiskokous

16:30 – 17:00 Delegaatioiden tervehdys
Kokouskeskus, 50 Quai Charles de Gaulle, (69006 Lyon)

17:00 – 19:00 KOKOUS: Euroopan unionin toimien edistäminen globaalissa terveydessä matala- ja keskituloisten maiden tukemiseksi

Huomiot ennen ministerikokousta:

Stella Kyriakides, terveyden ja ruokaturvallisuuden eurooppalainen komissaari
Chrysoula Zacharopoulou, Euroopan parlamentin jäsen

19:00 – 19:45 Tauko, aikaa kahdenvälisille keskusteluille

Samanaikaisesti lehdistötilaisuus

Jean-Yves Le Drian, Eurooppa- ja kansainvälisten asioiden ministeri
Olivier Véran, solidaarisuus- ja terveysministeri
Josep Borrell, Euroopan unionin kansainvälisten asioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea-arvoinen edustaja ja Euroopan komission vara-pääjohtaja

19:45 – 20:00 Yhteiskuva

20:00 – 22:00 ILLALLINEN: Euroopan unionin johtavan roolin vahvistaminen monenvälisessä terveysarkkitehtuurissa ja Euroopan alueiden houkuttelevuuden vahvistaminen globaalien terveyden kannalta

Huomiot ennen ministereiden keskustelua:

Tedros Adhanom Ghebreyesus, WHO:n pääjohtaja
Stella Kyriakides, terveyden ja ruokaturvallisuuden eurooppalainen komissaari
Hans Kluge, WHO:n Euroopan aluejohtaja

Sosiaali- ja terveysministeriö

PERUSMUISTIO

STM2022-00031

KVY Honkanen Reetta(STM)

28.01.2022

Asia

EU; Ulko- ja terveysministereiden yhteiskokous

Kokous

Ulko- ja terveysministereiden yhteiskokous 09.02.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU-puheenjohtajamaan Ranskan järjestämässä yhteisessä ulko- ja terveysministereiden kokouksessa Lyonissa 9.2.2022 käydään keskustelu Euroopan unionin toimien edistämisestä globaalissa terveydessä matala- ja keskituloisten maiden tukemiseksi sekä Euroopan unionin johtavan roolin vahvistamisesta monenvälisessä terveysarkkitehtuurissa ja Euroopan alueiden houkuttelevuuden vahvistamisesta globaalien terveyden kannalta.

Suomen kanta

Suomi tukee EU:n roolin vahvistamista globaalissa terveydessä ja on toiminut aktiivisesti sen edistämiseksi. Suomi pitää tärkeänä maailmanlaajuisen terveyshätätilannevalmiuden ja –vasteen vahvistamista ja EU:n merkittävää roolia työssä. Suomi on tehnyt jo vuosia pitkäjänteistä työtä globaalien terveysturvallisuuden edistämiseksi monenkeskisessä yhteistyössä ja toimii aktiivisesti sen vahvistamiseksi Covid-19-pandemian oppien perusteella (E-kirje; E 57/2021 vp).

Suomi on sitoutunut yhdessä muiden EU-jäsenmaiden ja komission kanssa vahvasti solidaarisuuteen koronapandemian hoidossa tarvittavien lääkkeiden, rokotteiden ja diagnostiikan jakamiseksi yhdenvertaisesti. Suomi kannattaa ensisijaisesti COVAX-rokoteyhteistyömekanismin hyödyntämistä rokotteiden lahjoittamiseksi. (VN-päätös UM/2021/135)

Suomi ei ole korvamerkinnyt COVAXin kautta tapahtuvia rokotelahjoituksia tietyille maille jakelun joustavuuden lisäämiseksi. (VN-päätös UM/2021/135)

Suomi on sitoutunut globaalien terveysturvallisuusarkkitehtuurin vahvistamiseen, ml. kansainvälisen pandemiavarautumis- ja vastesopimuksen aikaansaamisen ja mahdollisten Kansainvälisen terveyssäännöstön (IHR) muutosten avulla. Suomi katsoo, että nämä instrumentit tulisi nähdä toisiaan täydentävinä ja varmistaa niiden välinen koherenssi kaikissa tilanteissa. (E-jatkokirje 57/2021 vp)

Suomi korostaa maatasen kapasiteetin merkitystä globaalien terveysturvallisuuden vahvistamisessa. Maiden omistajuus ja sitoutuminen terveysturvallisuuden ja terveysjärjestelmien vahvistamiseen ovat avainasemassa. Maiden välisestä yhteistyöstä terveysturvallisuuskapasiteetin seurannassa ja arvioinnissa saatuja hyviä kokemuksia (mm. JEE-arvioinnit) on hyvä hyödyntää, ml. uusia työkaluja kehitettäessä. Suomi pitää tärkeänä sukupuolten tasa-arvon vahvistamista maatasolla järjestelmien kehitystyössä sekä suunniteltaessa globaalien terveysturvallisuuden kehittämistä. (E-jatkokirje 57/2021 vp)

Suomi käynnisti aloitteen EU:n roolin vahvistamiseksi globaalissa terveydessä puheenjohtajuuskaudellaan vuonna 2019. Teeman ympärille perustettiin usean peräkkäisen EU-puheenjohtajamaan muodostama ryhmä, jonka tarkoituksena on edistää järjestelmällisesti EU:n roolin vahvistamista globaalissa terveydessä. Teemasta on hyväksytyt päätelmät Suomen ja Saksan puheenjohtajuuskausilla. Sisällöllisesti Suomi pitää tärkeänä, että WHO:n peruskirjan mukainen oikeus terveyteen, sukupuolten tasa-arvo ja globaalien terveyden edellyttämä poikkiallinen yhteistyö, ml. Yhteinen terveys (One Health) sisällytetään EU:n keskeisiin linjauksiin. (E-kirje; E 57/2021 vp; E-jatkokirje 57/2021 vp)

Pääasiallinen sisältö

Keskustelun taustaksi puheenjohtaja on toimittanut lyhyen tausta-asiakirjan keskustelukysymyksineen kahdesta aiheesta. Jälkimmäinen keskustelu on tarkoitus käydä illallisen yhteydessä.

Euroopan unionin toimien edistämisestä globaalissa terveydessä matala- ja keskituloisten maiden tukemiseksi

EU ja sen jäsenmaat ovat merkittäviä toimijoita globaaliin terveyteen kohdistuvassa virallisessa kehitysavussa. Ne ovat tähän mennessä tukeneet matalan ja keskitulotason maita pandemian aikana yli 34 miljardilla eurolla. Tästä huolimatta niiden kansainvälinen vaikuttavuus ja profiili eivät toistaiseksi vastaa niiden merkittäviä poliittisia ja taloudellisia tavoitteita. Keskustelussa on tarkoitus pohtia sitä, miten Euroopan unionin kansainvälistä vaikuttavuutta ja näkyvyyttä voidaan vahvistaa ja lisätä sen johtajuutta globaalissa terveydessä. Tarkemmat keskustelukysymykset koskevat rokotesolidaarisuutta, lääkinnällisten vastatoimien tuotantoa, teknologian siirtoa, kehitysapua ja terveysjärjestelmien vahvistamista, sekä multilateraalirahastoja.

Keskustelukysymykset

- Miten jäsenmaiden välistä koordinaatiota Covid-19 –rokotesolidaarisuuden osalta voidaan vahvistaa?
- Mitä Covid-19-rokotesolidaarisuuspolitiikan osa-alueita voidaan parantaa? (esim. lahjoitukset, rokotteiden vastaanottamisen järjestyksen vaihto, tuki maiden rokotuskampanjoille)?
- Miten Euroopan unionista ja sen jäsenvaltioista voi tulla johtavia toimijoita terveysjärjestelmien ja terveydenhuollon tuotteiden tuotantokapasiteetin vahvistamisessa matala- ja keskitulotason maissa?
- Miten voimme lisätä koordinaatiota ja vahvistaa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden roolia ja vaikuttavuutta multilateraalirahastoissa, joihin ne päärahoittajina osallistuvat, jotta eurooppalaiset prioriteetit otettaisiin paremmin huomioon (ml. terveysjärjestelmien vahvistaminen, oikeusperustaisuus, sukupuolten tasa-arvo)?

Euroopan unionin johtavan roolin vahvistamisesta monenvälisessä terveysarkkitehtuurissa ja Euroopan alueiden houkuttelevuuden vahvistamisesta globaalien terveyden kannalta

Euroopan unionilla on ollut terveystieteiden alusta lähtien keskeinen rooli keskusteluissa monenkeskisen terveysarkkitehtuurin uudistamisesta, erityisesti esittämällä COVID-19 – päätöslauselman WHO:n yleiskokoukselle toukokuussa 2020 ja pandemiasopimusaloitteen myötä. Euroopan unionin on jatkettava toimintaansa monenkeskisen terveysarkkitehtuurin uudistusten toimeenpanemiseksi ja tuettava WHO:n roolia ml. sen toimintakyvyn ja rahoituksen turvaamiseksi. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden on myös laadittava globaalia terveyttä koskeva strategia, joka tukisi Euroopan terveysunionin ulkoista ulottuvuutta.

Taustadokumentti nostaa esiin EU:n jäsenmaiden globaalien terveyden yhteistyö- ja asiantuntijarakenteita. Esimerkiksi Ranskan Lyonissa on WHO:n kansainväliseen terveyssäännöstöön (IHR) keskittyvä WHO:n toimisto, Kansainvälinen syöpätutkimuskeskus (IARC) ja tulevaisuudessa WHO:n akatemian päämaja. WHO:n akatemian on tarkoitus toimia korkeatasoisena koulutusrakenteena terveydenhuollon ammattilaisille ympäri maailmaa.

Tarkemmat keskustelukysymykset koskevat kansainvälisen terveyssäännöstön toimeenpanoa, pandemiasopimusta, eurooppalaista globaalien terveyden strategiaa, eurooppalaista koordinaatiota ja Euroopan houkuttelevuuden vahvistamista globaalissa terveydessä.

Keskustelukysymykset

- Miten Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot voivat näyttää esimerkkiä IHR:n toimeenpanon vahvistamisesta (esim. erityisen teknisen tuen tarjoaminen kumppanimaille tai vertaisarviointimekanismin toteuttaminen terveysuuhkiin varautumisen ja vasteen vahvistamiseksi?)
- Mitä painopisteitä päivitettävään Euroopan terveysstrategiaan tulisi sisällyttää (esim. institutionaaliset uudistukset, terveysjärjestelmien kriisinkestävyys ja vahvistaminen, kansainvälinen solidaarisuus, universaali terveyskattavuus, Yhteinen terveys (One Health) - lähestymistavan integrointi, ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja Euroopan unionin vaikuttaminen)?
- Olisiko hyödyllistä ylläpitää korkean tason keskustelua globaaliterveydestä pitkällä aikavälillä eurooppalaisten koordinaation vahvistamiseksi?
- Miten WHO:n akatemia voi edistää EU:n globaaleja terveystavoitteita (esim. koulutussisältöjen kautta, tukemalla ammattilaisten koulutusta, edistämällä ennaltaehkäisyä, edistämällä terveyttä ja vahvistamalla terveysjärjestelmiä, auttamalla varautumaan ja vastaamaan terveyskriiseihin tai vuorovaikutukseen eurooppalaisten globaalien terveystoimijoiden kanssa)?
- Mitä tukea EU ja jäsenvaltiot voivat antaa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ulko- ja terveysministereiden yhteiskokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-33 -jaosto 31.1.2022
EU-3 -jaoston kirjallinen käsittely 31.1.-1.2.2022
EU-ministerivaliokunta 4.2.2022

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Puheenjohtajan numeroimaton tausta-asiakirja

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Reetta Honkanen, STM/KVY, reetta.honkanen@gov.fi, puh: +358 2951 63684
Kaisa Lähdepuro, STM/KVY, kaisa.lahdepuro@gov.fi, puh: +358 295 163 419
Eija Limnell, KEO-90/UM, eija.limnell@formin.fi, puh: +358 295 350 358
Pasi Mustonen, EUE, pasi.mustonen@formin.fi, puh: +32 470201 256

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	terveyspolitiikka, ulkopolitiikka
Hoitaa	STM, UM
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, PE, PLM, TEM, VM, VNK, YM
